

Діло

Виходять щодня рано
крім понеділка.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10, II. пом.
Ковче пошт. ш. № 26.726.
Адреса телеграфу: „Шло-Львів“.
Число телефону 261
Рукописи
редакції не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно 2-70 К.
чвертьрічно 8-—
піврічно 16-—
щорічно 32-—
у Львові (без доставки):
місячно 2-40 К.
чвертьрічно 7-—
піврічно 14-—
щорічно 28-—
За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка першого, двохсти-
товаго, в австрійській 60, в
польській 50 с. в розкладі
части I К. Польського пре-
сінста і заручки 100.
Некрологічні строчки I К.
Стаціонарні оголошення за окремих
умовою.
Окремі перевірки коштів
у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ВІДБУДОВА КРАЮ.

Галичина понесла найбільші жертви зі всіх австрійських країв в обороні цілої держави. Щоби бодай в часті винагородити ті великанські втрати майна, домагаєть ся населене Галичина, а в першій мірі її послы, щоби правитель-ство винагородило ті шкоди і відбудувало Галичину грошем цілої держави, бо Галичина понесла жертви для охорони цілої держави.

Заступники Галичини домагають ся, щоби в державних фондах винагороджено мешканцям краю всю шкоду, яку вони перетерпіли з причини війни. Ті шкоди виносять великанські суми, найменше 6 мільярдів корон.

Правитель-ство не висказало ясно своєї думки, чи воно думає винагородити всю шкоду, яку спричинила війна, а на разі поробило лиш кроки, щоби дати найкращий рахунок сям, що це не можуть поратувати себе в біді.

Вже в другій половині 1915 р. призначило віденське правитель-ство 22 мільонів корон і поручило намісництву, щоби воно за ті гроші виставило будинки на поміщене сих бездомних, що вже зовсім не мали де перезимувати, і давало підмоги найбільшійшим, зразу на прохаччовани, а описля лиш на закупню найкращішої одяжні, господарських знаряддя, хатної обстанови.

Се т. зв. зарумогова акція і будова провінційних поміщеня. Сю акцію перевозила привидія намісництва і староства. Вислід сеї акції показав ся дуже нужденним. Сотки тисяч людей не мали даху над головою і змушували вже тресту зиму в окопах і шатрах. Адміністративний апарат показав ся неспосібним вести сю акцію.

Ми домагали ся, щоби установлено у Відні окремий уряд, що зняв би ся лиш відбудовою, а в Галичині установлено два окремі краєві уряди: один на захід, а другий на східну Галичину, що переводив би при участі українських організацій безпосередню відбудову краю. По довгих зитанях рішило правитель-ство установити окремий уряд на цілу Галичину і передати йому чинности, що мають на цілі відбудову Галичини на всіх господарських областях.

Сеї уряд є окремим відділом гал. ц. к. намісництва під назвою: „Краєва Центральна для господарської відбудови краю“. Як відділ намісництва підлягає Центральна намісникови і віденським міністерствам. Вона має окремого управителя, яким є президент Станислав Гродзичський; крім него приділено до Централі багато урядників з намісництва, староста і Віділу краєвого як референтів. Центральна розпадаєть ся на три головні відділи, звані секціями: 1) будівельна секція, що займаєть ся відбудованем спалених і знищених будинків; 2) рільничка секція має за завданє двигнути з упадку і відновити рільництво і лісництво; 3) торговельно-промислова секція, що займаєть ся відновою рукоділя, промислу і торговлі; четверта секція є адміністративна під проводом ради намісництва Ноєля. Крім того засновано ще статистичне бюро, що має зібрати і упорядкувати всі воєнні шкоди в Галичині, і банкову секцію, що займаєть ся уділюванем позичок. Кожда секція має свого окремого провідника і більше число урядників. Провідником будівельної секції є радн. двора Роман Ингарден, рільничої проф. д-р Юліан Ноєль, а торговельно-промислової Рогер барон Баталя.

Краєва Центральна і будівельна секція є в Кракові. Краківський готель, рільничка секція в Кракові, вул. Чиста 16, а торговельно-промислова секція в Кракові, Ринок 30.

Крім урядників, що рішають і виконують приділені їм справи, є додана до Краєвої Централі прибічна рада, що має заступати пошкодованих і боронити їх інтереси перед властями. Прибічна рада має лиш дорадний, а не рішучий голос. Вона висказує свої погляди на засіданях, ставить домаганя і виски, і голосує над ними, але ухвали ради не мають сили, як союзу або парламенту, лиш є висловом до-

магань пошкодованих, а урядники не конче мусять їх сповинити, і так дієть ся, що вони самі видають зарядженя і навіть переводять важні справи, а раді подають лиш до відомости, що і як зарядили. Однак рада може багато вимогти, коли лиш твердо поставити справу.

Повна рада складаєть ся з 38 членів: 6 членів ради висилає Краєвий Віділ, а 32 іменує нам синк. До ради входить 12 Українців, 25 Поляків і 1 Німець. Члени ради поділені на 3 секції, відповідно до трьох секцій Централі: будівельна секція складаєть ся з 11 членів, рільничка з 16, а торговельно-промислова з 11 членів. Народи відбудують ся на засіданях повної ради, на яких сходять ся всі члени і обговорюють справи всіх трьох секцій, або на засіданях поодиноких секцій, в яких беруть участь лиш члени, приділені до даної секції.

З Українців входить: До будівельної секції: д-р Іван Макух з Товмача, тепер у Львові вул. Зіморовича 20, Василь Нагірний, архітект у Львові, Ринок 36, і Михайло Стефанівський, шлюсарський майстер у Львові вул. Варшавська 10; до рільничої секції: Іван Кивелюк, член Краєвого Віділу і президент С. Г., тепер в Бялій, о. Тит Войнаровський, заступник президента С. Г. у Львові, о. Стефан Онискевич, посол до Ради Державної в Купівничач, п. Копошки сім'янівські, Лазар Винишук, посол соймовий в Угринова долини, тепер в Собутові, п. Войнилів, д-р Теофіл Корюш, адвокат в Перемишлі, Василь Струк, головний секретар С. Г., тепер у Відні VIII, Piaristengasse 56; до торговельно-промислової секції: д-р Лесь Кульчицький, директор Земельного Банку в Львові, Денис Коренець, директор Союзу торговельно-промислових Спільнот у Львові, вул. Зіморовича 20, і Филип Левницький, інженер в Бориславі.

Краєва Центральна розпочала свою діяльність 1. червня 1916 р. В 1916 р. відбуло ся одно повне засіданє ради дня 11. серпня 1916 р., а секційних засідань 3.

Круг діланя повної Централі.

Краєва Центральна має перевести відбудову знищених війною міст, громад і осель, доріг, водопроводів і т. п. і віднову рільного і лісного господарства, рукоділя, промислу і торговлі в Галичині. Відповідно до завдань, які вона має сповинити, розпадаєть ся Центральна на три відділи, звані секціями: будівельну, рільничу і промислово-торговельну.

Справи цілої відбудови краю рішає і полагоджує Центральна на спільних засіданях, званіх президіяльними, а справи, що відносять ся до поодиноких ділів відбудови, на секційних засіданях. Найважливіші справи рішають ся на президіяльних засіданях повної Централі, на яких рішають лиш урядники без участі ради. Проводить на них звичайно сам намісник.

До таких справ належить загальний прелімінар коштів цілої відбудови, сума видатків на відбудову на один рік для кожної секції, уділене позичок на відбудову поодиноких млинів, фабрик і промислових заводеня, заключенє контрактів купна і доставки будівельних матеріялів, потрібних до відбудови, закупню ріжних перевозових знаряддя, закупню сирих матеріялів, машин для фабрик і рукоділя, загальні вказівки і організаційні справи і взагалі справи, яких переведенє коштує грубі мільони.

Д-р Іван Макух.

Поголоски про окремий мир в Росії.

БЕРН. (Вл. тел.) „Bureau des Nationalités de Russie“ доносить:

На основі наших інформацій в Росії знов виринули поголоски про окремий мир між Німеччиною і Росією. Сильний похід реакційної преси проти Державної Думи, скріпленє право-

го крила в Державній Раді іменованими з 1. січня, приготовані до утвореня „правого блоку“, який має всіх правих членів обох палат алутич до боротьби проти поступового блоку, — все те стоїть в найближшій звязку з поголосками про окремий мир.

В сій справі заслугує на увагу статя „Земщини“, яка домагаєть ся відложеня Думи на весь час війни і пише, що „без Думи можна ждати швидшого закінченя війни“.

Заявляє ся, що вбийство Распутіна і уступленє Штірмера не зменшили впливу прихильників мира в Росії. На місце Распутіна анайшов ся вже наступник — в особі єпископа Пігірина. А іменованє Голіцина викликло в цілій пресі (з виїмком реакційної) тільки недовіре і сумніви.

В пресі слізно велике заклопоканє й говорять ся про великі зміни, які мають наступити у внутрішній політиці Росії.

За переведенєм примусової рекрутації в Польськїм Королівстві.

Ухвала польського віче в Варшаві.

Як доносить краківський „Listy i Gazety Codzienny“, 11. с. м. було в Варшаві політичне віче, скликанє „Клубом польських державників“, яке ухвалило резолюцію з домаганєм переведеня примусової рекрутації в Польськїм Королівстві.

„Резолюція говорить про нещирість заяв Вільсона в польській справі, стверджує konieczність союзу Поляків з центральними державами і потребу виступу польської армії ще в теперішній війні, — і каже далі: „Зважвши, що польська армія є умовною запевненя істнованя польської держави, причинить ся до розширеня її території на схід від наших природних границь; зважвши, що покликанє до життя польської армії, гідної великого народу, може відбути ся тільки дорогою примусової рекрутації; зважвши, що польська держава має право приказувати, а не потребує просьбою кликати до сповнення обовязків супроти вітчизни, — віче ухвалює звернути ся до Державної Ради, як першого органу повстаючої польської держави, з домаганєм ухваленя примусової рекрутації до польської армії і покидання річників 1913—1917.“

Як бачимо, ніяка польська організація не минає ніякої нагоди, щоби не проголосити потреби розширеня польської держави на схід, на українські землі.

Опіка над сиротами.

Сходина в справі з'організованя краєвої опіки над сиротами.

З почину „Українського єпархіального Комітету опіки над воєнними сиротами“ відбули ся 13. лютого в кімнатах Бесіди сходина українського громадянства в справі утвореня Краєвої організації для опіки над українськими сиротами. Ваги й пекучости сеї справи не треба й доказувати. Обовязок військової служби

воєнної операції як раз на нашій землі, пошесть і вкінці евакуація тисячам наших дітей забрали родичів. Обовязок вихованя тих дітей спадє на суспільність, бо сього вимагає не лиш почутє християнської любови та вселюдської гуманности, але й наш національний інтерес. Діти ті мусять бути виховані; не виховаємо їх ми, виховає хто инший, та для кого иншого — не для нас. Що ми з сього всевітнього пожару виратуємо, —

— се буде наше. На першій місци мусять тут поставити нашу сироти-дїти, основу грядучого покоління.

Вару сеї справи зрозуміла мабуть більша провінційна інтелігенція, що безпосередню стикає ся з народом, ніж львівська, хоч хто знає, чи тут небезпека не більша чим по наших селах. Коли з провінції раз у раз відзнають

ся голоси, які бажали би знати, що робить ся у Львові для наших сиріт, то між львівським громадянством майже не бачимо інтересу для справи, крім кількох людей благородного та горючого серця для наших сиріт, що творить Український епархіальний Комітет з п. дир. В. Нагірним і о. сов. Личиняком на чолі.

Зовсім такий самий був склад учасників сходни. Бачили ми там тих нечисленних львівських півнів і павів, бачили ми там навіть провінціоніальних священників, які не щадили трудови серед нинішніх відносин комунікаційних прибули до Львова, за те не бачили ми наших педагогів, крім трьох, хоч се наскрізь справа виховання, нікого з львівських парохів, нікого з політиків.

О год. 5^{1/2}, при співузасті 43 присутніх, отворив п. дир. Нагірний сходни, підносячи вагу та пекучість справи опіки над сиротами. На предсідателя покликано п. радч. Із Громницького, на секретаря п. М. Чубатого.

Референт о. сов. Личиняк в основно обробив реферат пред. тавна теперішній стан наших сиріт. Понад 17.000 наших дитин позістає в нужді в західній Галичині.

За нуждою фінансною йде нужда моральна, дичіне через брак виховання. Лиш при найбільшим напруженню сил зможемо запобігти хоч в часті катастрофі. Се, що досі зроблено (для епархіальні Комітети) не вистарчає. Та небезпека росте; наші сусіди узурпують собі право заступати наші діти сироти перед державою, виховувати їх, а в слід за тим і побирати на ці цілі державні субвенції. Не треба додавати, що виховують вони наші діти для себе. Референт предложив проєкт статута для маючого повстати Красного Товариства опіки над українськими сиротами; за взір взяв аналогічне німецьке красне товариство на Моравах. Під кінець реферату поставив внесеня: Сходни зрозуміють 1) ухвалити, що основане такого товариства коначе, 2) вибрати комісію, яка випрашувала би подрібний статут сього товариства.

Над рефератом розвинула ся дискусія, в якій забирали голос п. дир. Мороз, о. сов. Стефанович, о. Мягкий, дир. Федак, надр. Добрянський, рад. дв. Барвінський, о. Лиско з Городка і много інших. Бесідники висказували ся за як найкращим основою такого товариства. О. сов. Стефанович ждав, щоб воно зосереджувало в собі всі наші споріднені з ним організації. Перед загал мусимо однак виступити з чимсь реальнішим; така організація мусила би мати задачу не лиш репрезентативну і організаційну, але також старати ся о факове виховання сиріт на ремісників і т. п. О. Мягкий представив дотеперішню діяльність перемиського Комітету, який не лиш в Перемисли заложив уже 3 приюту для сиріт, але вже й має свої філії в Самборі та Яворові. Дир. Федак означив, що таке товариство коначе ще й току, що Комітет епархіальний перед законом не є особою празною і не може ані нікого перед судом заступати ані не є здібний приймати депіси; діти сироти лиш можуть репрезентувати перед правом заступники статутарного товариства. Праці роздроблювати не потрібно; ті самі люди, що працюють в Комітеті, можуть працювати також в будучім товаристві. Товариство таке повинно розтягати свою опіку і над українськими дітьми, що хви

лево як евакуовані перебувають поза границями Галичини.

Інші бесідники подавали поясненя про правні постанови в справі опіки над сиротами. Закон сей прекрасний, та добрий він лиш для народів, що є господарями в своїй хаті; для нас він некорисний. Тенденцію сього закола арозумімо, коли знати-мемо, що автором його був екміністер Мадейський, а переведено його силою § 14 Дальше звертали бесідники увагу, що закон сей признає директору сирітського закладу заступати діти перед правом. Закон передбиджує й генерального опікуна (гол. по містах) для дитин певного округу. Генеральним опікуном може бути навіть адміністраційний урядник (староста). По селах мають бути ради опікунчі, в склад яких входять репрезентанти обох віросповідань, школи, начальства громади і делегати товариств, що займають ся опікою над сиротами. Ходить о се, щобими делегатами були люди з нашого товариства. Округи рад опікунчих творить адміністрація в порозуміню з місцевим судом. Се також дає можливість творити округи, де ми були би змаі-Йоризовані. Яке ж було б виховане наших сиріт, колиб вони опинили ся в чужім сирітським закладі, підпали під заступництво не свого чоловіка генерального опікуна або чужої нем ради опікунчої? Тому коначним є оснувати своє товариство з філіями і кружками сільськими. Рад. дв. Барвінський розказав про генезу централі опіки над дітьми, на чолі якої стоїть міністер Бернрайтер. О. Лиско ждав спонукання в справі опіки над сиротами і розведеня агітації в тім напрямі. На тім дискусію замкнуто. Ухвалено одностайно коначність такої інституції; до комісії статутарної вибрано: д-ра Студинського і п. Козакову (з рамени епарх. Комітету) та дир. Федака, рад. Луквезецького, рад. Дністрянського, д-ра Витвицького, о. сов. Личиняка і о. Демчука ЧСВВ.

Предсідатель замкнув сходни, дякуючи присутнім за участь а п. дир. Нагірному за дотеперішню працю та за скликане зборів.

Маємо надію, що діло, яке на тих сходинах дістало свій початок, розвине ся вкортці у велику всенародну інституцію, що дасть Україні чесних, характерних громадян — кадри своїх ремісників-фаховців.

Варшавський „Centralny Komitet Narodowy“ розв'язуєть ся.

Польські соціалісти не хотять дати армії, поки не буде сликаний демократичний сейм. — Становище Пільсудського в Держ.вній Раді.

Як доносять польські дневники, варшавський С. К. Н. на засіданю 11. с. м. рішив своє розв'язане. С. К. Н. гуртував у собі польські ліві елементи до соціалістів включно, які стояли на становищі незалежності. Тепер соціалісти в С. К. Н. виступили з домаганем безпозволючного скликання сейму на основі загального, рівного, безпосереднього і тайного виборчого права, заявляючи, що доки не буде сповнене се домагане, вони не будуть брати участі в твореню польської армії, бо вони стоять на становищі: найперше сейм, а потім війско. Проти сього

становища соціалістів виступили інші групи С. К. Н. і так повстав конфлікт, наслідком якого рішено розв'язати організацію.

Ся подлітка польських соціалістів — доносять польські дневники — аустрія також остро критикує чужих елементів, які співділяють при твореню польської держави.

Угодава супроти Німеччини „Союзів Рєвєкі“, критикуючи становище соціалістів, пише: „З огляду на рішнє розв'язати С. К. Н. став двозначним положенє членів Державної Ради, вибраних з його круга, м ж ин. і бригадіра Пільсудського.“

Німеччина не відступить від свого рішеня.

Непорозумінє в приваду посередництва швейцарського посла в Вашингтоні.

БЕРЛІН (Тіб.) Бюро Вольфа оголошує: Знов надходять з заграниці відомости про розширеннй там здогад, що замкненє моря підводними човнами і мінами проти Англії ослаблено або масть ся ослабити з огляду на Америку чи з яких инішть причин. З огляду на неутральні держави треба ще раз ясно заявити, що тепер ведеть ся необмежена війна проти шлого морського руху в замкнених областях та що не буде вона під ніякою умовою обмежена.

БЕРЛІН (Бюро Вольфа). Бюро Райтера ширить у неутральній пресі відомість, мібто Німеччина просила Швайцарію повідомити американське правительство, що вона є готова до переговорів зі Злученими Державами в справі заяви про замкненє моря, остаючої з звязку з підводними човнами, на скільки се не буде відносити ся до замкненя торгівлі з Англією, — однаке правительство Злучених Держав повідомило швайцарського посла, що не може адати ся в переговори, доки Німеччина не відкаже заяви про заострене війни підводними човнами.

Підставою сього донесеня є отсей дійсний стан: Німецьке правительство одержало телеграму швайцарського посла в Вашингтоні, який коли б Німеччина на се згодила ся, жертвувало своє посередництво в переговорах з правительством Злучених Держав в справі декларації про замкненє моря, бо сим можна зменшити небезпеку вибуху війни. З огляду на се попросило швайцарське правительство повідомити свого посла в Вашингтоні, що Німеччина як доси так і далі є готова до переговорів зі Злученими Державами, на скільки ті переговори не будуть відносити ся до замкненя торгівлі з неприятелями, отже не тільки з Англією. Як предмет переговорів входили би в рахунок тільки деякі уступки для американського особового руху. Замкненє заморського довозу для неприятелів не було би через се ніяк обмежене. Для нас нема відступленя в рішучім веденю війни підводними човнами, зверненої проти всакого морського довозу для наших неприятелів.

Кривавим шляхом IV. курія 24. п. п.

Пам'яті погибших інтелігентів.

Світова війна, якої гибух прийняло наше громадянство в Австрії з великими надіями, а то з негативним одушевленєм, принесла нам — як доси — певне розчарованє, до якого причинили ся в неможлівй мірі важкі й криваві втрати нашого народу на полі бою. Богато молодого, надійного цвіту лагло головами в українських стрільничих рядах, та безлічно більше синів нашого народу згинуло в рядах ц. і к. армії на всіх можливих теренах війни. Про перших писало ся в наших часописках — хоч ніточно й неповно — все таки доволі багато, про других тільки в ряди годи і то випадково. А прешнь їх героїська смерть, якою наділяли ся вони вибороти своему народови красну будучність, повинна абудити в нас настільки пестиваю для їх пам'яті, щоб згадати про них хоч кількома словами, поминувши вже потребу таких згадок для національної статистики українських страт в сій війні.

При нагоді згаїчу, що статистика українських національних страт в сій війні була б не тільки цікава, але мала б немале значенє й вартість для нас самих, а при тім можна б на неї не раз покликати ся. Передовсім в Австрії, бо переважає статистика національних втрат на рос. Україні з уваги на величезний простір, певну недостачу укр. преси й иніш пичини являть ся просто неможливим. У нас можна се ще тепер зробити, бо війні буде також неможливо.

Хто забирав ся би до такої праці, повинен переглянути докладно всі наші часописи від початку війни, всі галицькі й буковинські календарі, звідомленя управ всім сідно-галицьких середних шкіл, матеріали тов. „Авдемична Громада“ і „Січ“ у Відні, листи страт У. С. С., офіційні листи страт і деякі матеріали, що тепер в руках приватних людей. В статистику повинні увійти не тільки погибші інтелігенти, але по зможі й всісіні з діяльності селяни, загалом всі ті, що чимнебудь додати м — хочби як дрібном й незначним — в нашій національній життю вназначили ся. Про кожного погибшого треба би по зможі помстити отсі дані: ім'я й навище, зване, коли і де роджений, де ходив до школи, в котрій полку служив, яку рангу мав при війску, коли і де згинув, есент. відзначеня; а коли покійний відгравав ширшу роллю в нашій національній життю, треба би се зазначити кількома словами. Думаю, що така псазбучна статистика наших страт в сій війні повинь ся вже в найближшій календарі „Просвіти“ („Народний Помяник“).

Руководивсь отсими міркуваннями, подаю кілька нових імен і дат на згазку про погибших синів України в IV. курія 24 п. п., про подвиги якого на сербським й італійським фронті читачі „Діла“ мали нагоду читати кількома наворотами оригінальні справозданя. Дати про погибших подаю за перші два роки війни в тій надії, що й иніш курія й полки оголоять публично по зможі повні листи своїх страт. Нехай не пропаде безслідно наша кривава слава!

Перший, хто з інтелігентів-Українішів зложив своє житє в IV. курія, був оди. доброво-

лець Микола Горбовий. Походив з Косова, ходив до укр. гімназії в Коломиї, спісав студіював право у львівським університеті. Був пильним і солідним чоловіком, грав претарно на флеті і відзначав ся правим характером. Згинув в перших днях жовтня 1914 року на горі Власеніц в Боснії.

Разом з ним згинув також оди. добр. Стефан Романовський. Ходив до укр. гімназії в Коломиї, спісав студентом диссерт. академії у Відні, де належав до тов. „Січ“ і до новоутвореного акад. спортивного товариства „Хортиця“. Був веселі й товариський владч.

Третім погибшим був оди. добр. Роман Гушул, що згинув 21. жовтня 1914 р. на Романі Плянїні. Про нього була в своїй часі згадка у віденським „Ділі“.

Разом з ним була згадка і про оди. добров. Івана Шинкарука, що наложив головою дня 28. падолиста 1914 р. на гор. Букова.

На тій самій горі згинули ще тоді оди. добровольці: Олекса (?), Зубрицький, Микола Трусевич і Олекса Олексинський. Перші оба буди ранені в черво і поховані враз з Шинкаруком в спільнім гробі.

Про покійного Зубрицького не мів я роздобути жадних інформацій; сказано мені тільки, що його мати має мешкати в Тернополі.

Іван Німчук.

(Конаєть буде).

Сумнівний згогад.

Нелл Англія захоче мира.

КОПЕНГАГЕН. (Прив.) Згогадують ся, що коли місячно буде проплатити 1 мільон тон англійських кораблів, то прийде між Англією і Німеччиною порозумінє що до мира.

НОВИНКИ.

Львів, 15 лютого 1917.

— Відбувава краю Увагу наших Читачів звертаємо на статю п. д-ра Івана Макуха, якої початок подаємо нині. Се зважаний для го сподарського органу перегляд інститутів, який припала за задачу праця над відбудовою знищеної війною країни. Познайомити ся з інформаціями, поданими в статі, повинні кожний український горожанин — особливо ж кожний, хто має нагоду служити порадкою нашим знищеним війною селянам і міщанам. Від того, чи і як покориствуємо публичними можливостями в області відбудови, у великій мірі залежати ме такій чи иншій суспільній і економічній стан нашій народності в десятиліттях по війні.

— Д-р Т. Рутівський — правительственным комісарем м. Львова. „Gazeta Lwowska“ з 15. с. м. доносить: Д-р Тадій Рутівський одержав нині з президії намісництва декрет, яким намісник в порозуміню з Краєвим Виділом іменує його правительственным комісарем м. Львова. Декрет носить дату 11. лютого 1917 р. ч. 2499/пр Рівночасно намісник в порозуміню з Краєвим Виділом звільнив дотеперішного правительственного комісаря м. Львова, радника намісництва Адама Грабовського, від дальшого словнювання уряду правительственного комісаря для тимчасової управи м. Львова і уділив йому відпустки до часу покликана його на нове становище. При сій нагоді намісник висловив радникови намісництва Адамови Грабовському признанє за його значеніть, повну посяти, невтомну й успішну діяльність для громадських справ на займаним становищі правительственного комісаря. Новий правительственный комісар м. Львова д-р Т. Рутівський виїздить на кілька днів до Кракова. До часу його повороту функції правительственного комісаря сповняти ме радник намісництва Адам Грабовський.

— Про покріпляючу стацію на головнім двірці у Львові і її діяльність одержали ми такі звістки: Український красний комітет помочи для виселенців у Львові, який заввався сідня 21/VIII, 1916 р., поставив собі крім инших цілий також задачу, вести „покріпляючу стацію“ для виселенців на головнім двірці у Львові. По полагадженю формальности з військовими властями почав комітет дня 10 жовтня 1916 р. діяльність на головнім двірці і веде там стацію покріпляючу з повним вдоволенем відповідних властей та несе виселенцям слово розради і поміч матеріальну і моральну. Службу в тій стації сповнас 56 членів комітету безкорисно і без перерви — міняючись — в день і ночі. Хоча в покріпляючій стації також і члени „жидівського комітету“ працюють, то однак та обставина не впливає на точний хід служби наших членів. Для тої стації призначили військові власті 2 убікації в бараку, оподалік головного будинку, — одну для служби, а другу як кімнату інспекційну для членів комітету. Службу в покріпляючій стації повнять наші члени в сей спосіб, що пані держать її в день, а то партіями по 2 в часі від 8—1, 1—4 і 4—10 год. вечером, натомість панове (студенти університету) повнять її по одному від 10 г. вечер до 8 год. рано. Виселенцям, які переїзжать, дає військова власть дярмо хліб (1 бохонець на 14 осіб) і зупу, натомість члени подають їм чай з цукром і мармольду. Крім того обділяють наші члени по більшій часті на пів голі та босі діти виселенців даром теплими суконками, на які матерію закупили та самі пані їх пошили. На основі записок, ведених комітетом, переїхало через головний двірць у Львові доси 7000 виселенців, яких наші члени обслуждали. Ведене покріпляючою стацією вимагас великих видатків, а то для закупу матерії на одж для дітей. Ц. к. Намісництво уділило було вправді нашому Комітету на ведене тої стації з початком грудня 1916 р. грошевої підмоги в квоті 1000 корон, однак та сума буда не вистаряюча, та Комітет мусів недобори покрити зі своїх невеликих, з приватних жертв ускладаних фондів. Комітет пераслав знов прошенє до ц. к. Намісництва о нову субвенцію.

— Сахарина зам єть цукру. Оголошений 14. с. м. розпорядк министерства фінансів містить припис про новий монополє, зведений цїсарським розпорядком з дня 25. сїчня 1917 що до штучних виробів для солодження. Вироблюванє їх і дальше перероблюванє в таблички буде відданє приватному промислову, по змощі в краю.

Для продажі буде утворена ц. к. стація побору в Відні. Дрібна продаж буде з права на порученє антикарям. Посереднє огинно будуть творити гуртївники. Вижможе дрібну продаж можуть дістати також инші промисловці. День, коли розпочнєть ся продаж, буде поданий пі знійше: станеть ся се правдоподібно в половині марта. Тарифа продажі буде оголошена тоді, коли завенить ся контрактно доставу потрібної скількості сахарини. Загалом можна сказати, що населенє має дістати сахарину, щоб заступити нею цукор; вона має бути дещо дешєвша від рївнозначної скількості оподаткованого цукру.

— Нові монети з портретом цїсаря Карла. Незабаром мають бути видані нові золоті і срібні монети з портретом цїсаря Карла. Золоті монети по 10, 20 і 100 К мають повияти ся тільки в малій скількості. За те в більшій скількості повиять ся монети по 1 і 2 К. Крім того має бути видана нова срібна монета на 50 сот.

— Велика битва над Соммою, вірне представленє памятниз боїв над Соммою в 3 величезних частях висвітлює перший раз у Львові кіно Червоного Хреста при вул. Академічній 8. від п'ятниці 16. с. м. і в дальших днях. Сей фільм, знятий в середовищі вибуху бомб і гранатів, серед гуку гарматних куль, перед самим неприємним, бо в віддаленю ледви 150 метрів, вимагав нечуваної відваги й погорди смерті. Чотирох людей, занятих зниманєм, заплатили за се житєм, однакє наслідком посуненя наших військ наперед сам фільм щасливо вратовано. Закуплений одною з німецьких фірм, збудив при висвітлюваню надзвичайну сензацію. Комітет, не зважаючи на величезну суму, якої зажадано, спровадив його на короткий час до Львова, щоб дати львівській публіці змогу оцінити й подивляти наших правдивих героїв. 1—3

ОПОВІСТКИ.

І Винчанє п. Івана Костика, укінченого богослова у Львові, з п-ю Марією Семенюкївною, учителькою в Ключеві мал., відбудеть ся в неділю, дня 18. лютого 1917 р., в Маластові п. п. Ропиця Руська. 132

І Заповідакї на суботу дня 17. с. м. великі товариські сходини в салі тов. ім. М. Лисенка з причин від комітету нечужиних і трудних до поборєна перегон, не відбудуть ся. Вислані уже запрошенєя відкликуєть ся. 1—2

І „Л. З. О.“ — У. С. С. устроєє в Розвадові дня 17. лютого (субота) вечером товариські забави. Музика власна. Аранжує Великий Майстер церемоній. Буфет під зарядом Вел. П'якомора і Вел. Підчасного. Окремих запрошенєя Великий Комтур не висилає.

І Библиотека Товариства „Пресїста“ отворена кожного дня від години 4—6 вечером. 3—10

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Воличі, які супроти останніх подій тим довгош і важнійшї для української справи, конечні як найскоршї і найобильнїшї жертви

Д-р Михайло Терлецький, адвокат в Дрогобичи 50 К. — Нуся Терлецька, Відень 10 К; ВП. Осянну Бірєцьку, Ярослава Весолєвського, Василя Стефаніка, Володиміра Темницького, Юрія Шмерковського, усіх у Відні. — Татяна Терлецька: Оксанну Бачинську, Ольдзю Терлецьку в Туєтановичах, Ірусю Попелівну в Дрогобичи і Ольдзю Зарицьку в Туєтановичах — Мирон Тарнавський, куриний отаман У. С. С. Егерр. 455 50 К (Діло). — Нуся Тарнавська, 10 К (Діло). — о. Володимир Утриско, декан в Скварєві новій 50 кор., в тій самій висоті покинуто о. Лазаря Березовського ігумена Ч. св. в Жовкві, о. Юліяна Гумецького пароха в Гійску, о. Северина Мацюрка пароха в Дорогошіві великим, п. Ізана Сітницького ц. к. надпоручника, полєва почта 289, п. Миколу Сітницького ц. к. проф. семин. в Заліщиках, тепер офіцарська школа в Кошицах. — Д-р Володимир Загайкевич 10 К. о. Вл. Сельського і о. Костя Петрушевича в Стрию д-ра Филипа Евіна, д-ра Михайла Станька адв. і офц., д-ра Миколу Терлецького адв. і офц. Дрібовля. — Роман Загайкевич 4 К; Марту Корєнєць, Манюсю Файгель, Улюсю Старосольську, Славцю Колодій і Іринку Селезівкївну. — Ольсьєга Загайкевич 4 К; Леся Дмоховського, Богданя Кишакевича, Міронка Бурчїнського, Юрія Голубовича і Стефаня Шухевича в Перемишля. — о. Антоній Рудницький в Богородчан міста, парох, тепер перебуваючий в Гумєшні коло Щиря 20 К;

о. Осипа Терлецького пароха Лисович коло Болєхсва, о. Василя Кузьмича пароха Писочної коло Миколаєва і о. Оттавія Манастирського пароха Львівя. — Стефанія Рудницька в Богородчан 20 К; пп. Евгенію Величківську, жену пароха Добрусни коло Жовкви, Марусю Весолєвську, жену секретаря суду в Стрию, і Климентину Лужницьку, жену катєх. у Львові. — д-р В. Безпалько 5 К. (Діл.); Орисю Лєжогубську і Оленку Чабанівну з Відня, о. Т. Сембєя в Городилова, пор. Луку Антоновича-Нядькового на 20 К., суд. Степана Воркуна з Перемишля, хор. С. Безпалька з Відня. — о. Лука Захарієвич в Рахнів 10 К. (Діл.); Алекс Захарієвич, управ. школи в Турі великій, Климентину Топольницьку учит. в Турі великій, Юлію Геїшну учит. в Нараєві, Корнеліа Кобринського ц. к. лісничого в Турі малій, Марію Кшицькевичівну управ. школи в Рахнів, — Стефанія Сенікова в Рашеві 10 К.; Антоїну з Пуховських Кордубову і Марію Ослодотву у Відні, Ореста Подльщєського капітана-аудитора в Махові, Михайла Гришину поручника і полку красв. оборони і Спїрїдіона Грегорюцука хорунжого кавалерї в Солпрї (Угорщина). — Охримович Наталія Крисна над Бєчавою на Мораві 5 К. (Діло); Евгенію Кульчичку в Львові, судєву Софію Петрушевичєву з Жовкви, Миколу Заліщика з Відня, Олєяна Галицького з Брук н. Ляйта, о. Ром. Охримовича пар. Урич, — Хоруж. Нягуль Євген 10 К. (Діл.); пор. Божєйка Марїана, хоруж. Поповецького Евгєна, Фраїяна Амброзія, Лупулєна Ізана, Будуревича Ізана Рожанковського Льва, Коварїїчука Олєяна, Алексєвича Юрія, Перца Тому і Сандуляка Михайла. Всі з 36 полку піх. о. в. кр. — о. Михайло Кручковський Нагачів 20 К.; о. Юліяна Низового Чернильва, о. Льва Левичького Яворів, о. Михайла Тєлена Рогівно, о. Ізана Скубища Сєлиско, п. Петра Будзїцького управитєля школи Нагачів — о. А. Дубицький 5 К. (Діл.); Вир. о. Олєксу Казюка в Сараєві, Вл. Василя Дубицького з Бережан, тепер в Топїрїях, Вл. Дмитра Дубицького з Угерська, Вл. п. Евгенію Борисову з Борщєва. — Марїйка Дубицька 2 К.; Цєшо Славцю Борис з Борщєва, Зєсю Дубицьку з Самбора, Мєлясю Сорокївну з Фльоринки і Тосю Шпрїнїану з Укїни. — Миколу Дубицький 2 К.; Вуйця Олєяна Бориса, полєва почта 287, Владзю Дубицького, учит. гімн. в Стрию, Вл. Мик. Нікїфорука УСС., етап. почта 182, УСС. Ізана Дубицького з Бережан. — Пор. Володимир Гамаль, етап. почта Холм 20 К.; пор. Олєксу Ващука, пор. Романа Берисєвича, пор. Ізана Рудницького, хоруж. Михайла Данилка, хор. Андрія Хому — всїх в Кракові та надпор. Грабовєнського, етап. почта, Холм. — Марїйка Калїнська, Волиня Комарева 5 К. (Діл.). — Надрадник Лучаковський 20 К.; секретаря двору д-ра Романчука у Відні. — Ірина Шмігельська 5 К. (Діл.); Стасю Мосорівну в Сколім, Олену Коссакову в Хоєн, Зоїну Корєнїєвну, Гальку Чабанівну, Орисю Лєжогубську. — Яцїв Степан, четар пол. почта 203, 20 К. (Діл.); Орисю Стронську і Людвісю Тучапську в Коровнї, п. Марію Гарабачєву з Любачєва, Олену Алексєвичєву з Перемишля, інж. Рацова Чєха з Праги, четара Замороку Ррица з Кракова. — о. Яків Косоноцький, Подільп п. Погірї 10 К. (Діл.); Грубська Софія, учителька в Багуші 4 К. (Діл.); Славю і Олю Хомишин з Нанчілки великої, Грєлю Захарівну зі Стрия, пр. Тєдєя Залєського з Самбора і Іванку Коник з Львова. — о. Льонгін Туєтановський в Вільках мазовецьких 20 К. (Діл.); о. декана В. Гойдїша пароха в Дєвятири, о. декана Е. Гринєвєцького пароха в Смолинї, о. Ізана Курчабу, пароха в Неслухові, паню Олену Туєтановську в Папортї. —

Просимо всїх Вл. Жертводавцїв криєржувати ся форми, оголошуваної в Дїлі, значить ся, насаперед пише ся їм, назвище, місцевість Жертводавця в опїсля по двох точках (:) викликаних, в той спосіб зводите кам богато роботи, бо не треба буде кождої картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сїй нагодї призаємо, що жертви складесть ся підмогою системою значить, можна не більше як п'ять осіб виклакувати. Понах п'ять будемо счеркувати. Жертви тоєсть ся посылати до квєд. тов. „Дїєстер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи коротко адміністрацію „Дїла“ і викликаних.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 15. лютого 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макєнзєна: Під Фєкшанї відірли ми кілька російських козачий. Над Путиову миші патрулі розвивали в усімод діяльність на теренї перед становищами.

Вже вийшов! Стрілецький календар-альманах

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА

УКРАЇНСЬКОГО СІЧОВОГО ВІЙСКА!

102 4-6

Щаа багатой амiстом i картинами книжки великого формату на прегарвiм (евангельським) паперi 15 арк. друку 5 К. Можна набути в книгарнi Наук. Тов. iм. Шевченка у Львовi, Ринок ч. 10., а в укладчика пiдх. У. С. С. М. Голубця, Львiв, вул. Куркова ч. 11. вже з пересилкою.

Фронт архикнязя Йосифа: На пiддень вiд тунелю коло Мештiканештi ударемнено росiйськiй наступ.

Фронт князя баварського: На пiвнiч вiд залiзничi Золочiв-Тернопiль i пiд Сяндинками на Волини вiддiли наступили на росiйськi роги. Сi виправи були успiшнi. Неприятель понiв значну втрату в людях. Крім того на схiд вiд Золочева полонено 6 офiцерiв i 275 жовiтерiв росiйських.

ВIЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Положення не змiнило ся.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гевар.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 15. лютого 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт наслідника баварського престола Рупрехта: В останнiй часi були на фронтi мiж Армантiєр i Арра численнi боi вiдвiдних вiддiлiв. Неприятель в своїх частот розбитих пiдриннятах, якi були по частини зв'язанi з пiдготованим артилерiйським огнем, а по частини без нього, мав значнi втрати. Полоненi, яких ми взили, дали цiннi інформацiї, доповненi власними вiдвiдками виправами. Вчора мiж Серр i Соминою була артилерiйська боротьба, в якiї брали участь важкi гармати, особливо сильна в вечiрних годинах. Наступнi пiхоти не було. В наш успiшний огонь, прийшли тiльки малi частинки наступу проти деяких з наших наперед висунених позицiї, якi по приказу вiдступили на новi топанi становища.

Прозорий воздух сарняв нашiй летничiї дiяльностi вiд каналу аж до Вогезiв. Неприятель утратив вчора 7 лiтакiв, з яких два зiстріляв поручник фон Рiтгофен; с се його 20. i 21. побида в воздушнiм бою.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя баварського: Коло залiзничi Ковель-Луцк один з наших стежних вiддiлiв напав на росiйську полеву сторону i привiв 41 полонених. На пiвденнiй захiд вiдвiд-ся, коло Киселина, наш вiддiл привiв в виправi 30 Росiян i i машинний карабiн з неприя-тельського становища. На пiвнiч вiд залiзничi Золочiв-Тернопiль удало ся аповнi добре обу-мане i жваво перевезене пiдринняте. По короткiм огневiм пiдготовлено нашi атакoвi вiддiли вдерли ся коло 100 метрiв глибоко в росiйськi лiнii, полонили 6 офiцерiв i 275 жовiтерiв i держали ся 5 годин в неприятельських ро-вах. За той час вдало ся мiнерам знищити роз-ширенi мiновi хiдники i зробити нешкiдливим пiдход пiд нашi становища.

Фронт архикнязя Йосифа: Нi-яких особливих подiї.

Група вiйск Макензена: Над Пут-ною знищено росiйську позицiю. Над Серетом вiдверто наступ бiльше компанiї. Пристань i вiйськово важнi заведеня в Галацу острiлювано з успiхом.

Македонський фронт: Положене незмiнене.

Перший ген. квартирмейстер Людendorф.

Оголошення.

ЗВичайні загальні збори

Філії „Просвіти“ в Долнiї
зi'їздуть ся в мiстечку Киселин на Горшiу дня 1. марта 1917 о год. 12. в полудне, а без огляду на часоу устави-ня о 1. год. по полудне зi'їздуючи порядком дисками:
1. Зi'їзду в дiяльностi уступажного Вiддiлу.
2. Вибiр нового Вiддiлу.
3. Високи і запити.

131 2-3

Просьба ся читати „Просвiта“ Докиданням вiдста-ти своїх дiяльностi, бо особик поiдгомленi про Звичайнi Загальнi Збори Фiлiї не вiдсилає ся.

За Вiддiл:

ДОМЕТІЙ ПОЧОВИЧ

голова.

ОМЕГІЯ НАЗАРЕВИЧ

секретар.

Кв 24:50 а 20 К. хто пришло, дістане

у сі книжки разом з пересилкою:

АВДИКОВИЧ: Моя популярність	2:60
ЗАРЕВИЧ: Хлопська дитина	1:80
КОНИСЬКИЙ: Молодий вік Одинця	2:—
ВРОБІЄВИЧ: Над Прутом	1:60
КРИМСЬКИЙ: Андрій Лаговський, повість	2:—
МАНОВЕЙ: Оповідання	2:—
КРАВЧЕНКО: Буденне життя	2:—
ЯРОШИНСЬКА: Перекинчики	2:60
СРОКОВСЬКИЙ: Оповідання	1:40
КАТРЕНКО: Пан Природа	1:40
ДЕРАЦЯ: Композитор	2:—
ВОЛОДИСЛАВИЧ: Орли	2:20

Продивино можна також замовляти, тоді на звичайне порто просимо залучити 30 сот. пор. 60 с. а на Feldpost по 1:60 (само полотно коштів 1 К). IV Г 4-4

ЗАМОВЛЯТИ: КНИГАРНЯ НАУК. ШЕВЧЕНКА
Львів, Ринок 10.

Без грошей замовлень не виконуємо!

„СВІТ“ „СВІТ“

Приймає ся замовлення і передплату

на

ілюстрований двотимвовий для українських родин

„СВІТ“

що після довгої перерви, з дня 15. с. м. пічне

II. рік свого існування й почали меть ся

1. і 15. кожного місяця

в обсямі 16—32 ст. друку, під редакцією

Ара ДЕНИСА ЛУКІЯНОВИЧА.

Річна передплата виносить в Австрiї 12 марок, в Німиччинi й окупованих областях стiлькиж марок, згл. рублiв.

Кождому, хто надiшле свою адресу вишлеть ся 1 (іразкове) число даро.

Грошi і письма слати тiльки на адресу Адмiнi-страцiї „Світ“ — Львiв, Куркова ч. 11. 120 5-5

Українські молитвенники:

I. „Хвалите Господа з Небес“

гарного формату, звиш 750 сторiв друку, є найновiйшим молитвенником в чистiй народнiй мовi.

Змiст молитвенника: Щоденнi мо-литви ранiшнi і вечiрнi. Найважлiвшi пiснi з вечiрнi утврiв. Літургiя св. Йоана Золотоустого. Образець Тайни покаян. Молитва перед і по сповiдi, перед і по Причастю. Молитва на час Великого по-сту і на бiльшi свята. Акафисти, тропарі кондаки воскреснi, щоденнi і на бiльшi свята. Найбiльша збiрка коляд і церков-них пiсень. Пасхальна таблиця.

Молитвенник друкований гарними че-ренками на бiлiм триакiм паперi коштів:

1) В переплеті з плюшу або шкiри зi золоченими берегами і футералом К 9:00. 2) В переплеті в полотно з мар-муровими берегами К 4:00. V. П

II. Малий молитвенник

народною мовою, малого догiдного формату.

Оправлений цiлий в полотно з витиска-ми і корона.

Молитвенник можна дістати за по-передним надiсланем грошiв: в Канце-лярiї Товариства „Дністер“ у Львовi, Ри-нок ч. 10. До замовлень доплачуєт ся 45 сот. на пересилку поштою. 5-7

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІЩЛІ

вулиця Носпрошани ч. 1.

Приймає і виплачує шадничi вкладки штатно-но згодних урядових. Вкладки оформлюєт ся 4%, починаючи вже від сiдуючого дня по дни вк-ладки аж до послiднього дня перед днем вiдбору.

ВКЛАДКИ в „Руськiй Шадниці“ можна скла-дати особисто в касі товариства, поштовою пере-кладкою, грошовими застатами, згiдка поштовою і в-кладки, якi Дирекцiя Шадниці на вiдданi безплатно доставляє, і в фiліял банку застро-уторського в рахунок „Руськiй Шадниці“.

Удiле пошточ: а) грошових вiддiлiв за-рiвних амортизацiйних ратами на вiддiлi 10—45 пiснi вибору повнотимового; б) на вiддiлi ефiктiв, і на есонт акцiїв. Сирня пошточ вiд-годуєт ся пошточою.

Посредничити у вiддiлу пошточ в Гал. Воєннiй Заведенi кредитовi в Краковi.

Всiххх інформацiї і друка удiле вiддiлi в „Руськiй Шадниці“ ул. Косишан. Народнiй Дiя. I. пов. шадничо безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крiм вiддiлi українських сирн.

Пiсля § 14. устакв „Руськiй Шадниці“ загал-ного червi п. к. вiдiсторено зауприщати шад-ничi в товариствi „Руськiй Шадниці“ в Перам-иши надать ся до вiддiлi публiцист, фондаци-них і т. п. капiталi, вже стiж „Руськiй Шадниці“ аудиторю обсерву. III. 15-7

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ

ул. Руська ч. 20.

Телеф. 788.

засноване при Товариствi вiддiлiххх об-с-печень „ДНІСТЕР“ з р. 1895 на вiддiлi закoна о стoвариштвiххх з р. 1873.

Одпiтальностi членiв обмежена до че-длiвнiй висоти удiлу.

Шлю Товариства з удiлювання кредi-ту своїм членам рiвнiйшим обсяментам з „Дністер“ від бiльше лiт.

Вiдсотки від вкладок 4 промi.

без потручення репшого податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урi-дових годинах від 8. до 2. в полудне.

Контo в Почтовiй Шеллiнцi 35.827.

Жирове контo в Австро-угорськiй Банку.

Шадничi вкладки К 4,725.800

Власний мавток „ 649.008

Удiленi пошочки „ 4,850.008

Канцелярiї Товариства отворенi перш жолудисн.

1. 4-1